

[Axel Møller.]

kendegivelse af, at den Omstændighed, at en neutral Stat, selv om det sker ved Magt, tilbageviser Angreb paa sin Neutralitet, ikke kan regnes for en fjendtlig Handling, end mindre for Krig. Det ærede Medlem sagde, at man aldrig havde set noget Land forsvare sin Neutralitet uden at blive inddraget i Krig. Det er meget sagt; hvis det ærede Medlem vil tænke paa alle de Tilfælde, hvor neutrale Stater virkelig har anvendt Vaabenmagt for at hævde deres Neutralitet, og det ikke blot overfor smaa Krænkelser, men ogsaa overfor meget betydelige Krænkelser af Neutraliteten, vil han se, at det ikke passer.

Lad mig henvise til Svejts i 1871, da en hel fransk Armé paa 90 000 Mand med 285 Kanoner var blevet trængt ind paa svejtsisk Territorium, og Svejts, der i Forvejen havde sat sig i Stand til at hævde sin Neutralitet, afvæbnede hele denne Hær.

Nu tvivler jeg ikke om, at det ærede Medlem Hr. Niels Petersen, hvis han tager Ordet, vil sige: Ja, men det kom jo ikke til Kamp. Jeg vil derfor spørge det ærede Medlem Hr. Niels Petersen: Hvis denne Hær nu ikke havde villet lade sig afvæbne, og Svejts havde været i Stand til at tage det op med den, mener han saa ikke, at Svejts havde været forpligtet til det? Man kan ikke i et saadant Tilfælde forholde sig passiv uden at bryde sin Pligt som neutral Stat. Det er ikke blot de smaa, ubetydelige, uforættelige Neutralitetskrænkelser, men ogsaa de større, man er pligtig til at reagere imod.

Jeg maa ogsaa meget protestere overfor det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen, naar han tror at kunne opstille den Teori, at man nok i Almindelighed er forpligtet til at hævde sin Neutralitet, men overfor en Stormagts Neutralitetskrænkelser skal man ikke gøre det. Det kan aabenbart ikke være det ærede Medlem Hr. L. Rasmussens Mening; hans Mening maa vel være den, at hvis Overgrebet er saa overvældende stort, at der overhovedet ikke er Tale om, at man kan stille noget som helst op imod det, skal man ikke være forpligtet til at gøre det. Videre tror jeg dog ikke det ærede Medlem kan strække sig.

Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen henviste ogsaa til Monrad, i hvis „Politiske Drømmerier“ han havde læst en hel Del om, at Monrad efter 1864, efter sin Tilbagekomst her til Landet, var kommet til det Resultat, at et af to: enten maatte Danmark tage det Standpunkt at ruste efter sin yderste Evne, saa vidt som det overhovedet kunde

drive sine Rustninger, eller ogsaa fuldkommen afruste; det var Monrads Problem.

Jeg tror nu ikke, Monrad havde Ret paa det Punkt, og det er mig da ogsaa bekendt, at han senere skiftede Anskuelse og ikke opretholdt det Dilemma, han saaledes havde opstillet i de „Politiske Drømmerier“. Det opgav han senere; jeg kan bl. a. henvise ærede Medlemmer til den Bog, som Højskoleforstander Nørgaard for nylig har skrevet om Monrad. Men endelig kom det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen til sidst med en Bemærkning, som jeg ikke syntes det ærede Medlem kan være bekendt. Det var i Retning af, at de Konservative interesserede sig bag Kulisserne langt mindre for Forsvarssagen end for Banklov og Aktielov. Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen har faaet saa mange Komplimenter for sine oratoriske Præstationer, saa at jeg vil tillade mig at sige, at det forekommer mig rigtignok, at en Udtalelse af den Art overfor politiske Modstandere, som gentagne Gange har vist, at de har sat Partihensyn til Side for Forsvarssagen, kun kan betegnes som en Giftgasbombe; jeg vil endda ikke bruge det Udtryk, det ærede Medlem selv flere Gange upaataalt anvendte: Stinkbomber. Den Udtalelse kan det ærede Medlem ikke være bekendt, og den maa paa det skarpeste vises tilbage.

Maa jeg sige til det ærede Medlem Hr. Willese, hvis Udtalelser jeg paahørte med Interesse i Spørgsmaalet om Gaskrig, at jeg kan ganske underskrive, at Gaskrig er Djævelskab. Fuldkommen rigtig, men saa kan det ærede Medlem vel ogsaa underskrive, at selv om vi afruster, har vi ikke den fjerneste Garanti for, at vi ikke kommer ind i dette. Vi er ikke selv Herre over at holde os udenfor, og det ærede Medlem pointerede selv, at man maatte være forberedt paa, at den civile Befolkning i fremtidige Storkrige kunde blive behandlet akkurat lige saa slet som den militære. Vi er altsaa heller ikke selv Herre over at holde os udenfor noget saadant. Men jeg er enig med det ærede Medlem i, at vi i Tide bør træffe Foranstaltninger for at holde den civile Befolkning saa meget beskyttet som muligt mod saadanne Angreb. Jeg maa derfor sige, at det glæder mig at høre, at den højtærede Udenrigsminister i Danmark nu har besluttet at ratificere den Traktat, som allerede i 1925 er indgaaet af nogle og tredive Stater, hvoriblandt Stormagterne, hvorved man forbyder Gaskrig og kemisk Krig overhovedet ligesom bakterielogisk Krig. Det er jo interessant at se,